Lakivaliokunta

Keskiviikko 15.2.2017 klo 8.45—10.55

Läsnä
puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd (4, 5) (3 osittain)
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Outi Mäkelä kok (4, 5) (3 osittain)
jäsen Mika Niikko ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Leena Meri ps
varajäsen Joona Räsänen sd
varajäsen Ville Skinnari sd (3 osittain)
varajäsen Ari Torniainen kesk (1, 2, 4, 5) (3 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Kansalaisaloite avioliiton säilyttämisestä aidosti tasa-arvoisena, miehen ja naisen välisenä liittona ja sukupuolineutraalin avioliittolain kumoamisesta

Kansalaisaloite KAA 2/2016 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Kansalaisaloite avioliiton säilyttämisestä aidosti tasa-arvoisena, miehen ja naisen välisenä liittona ja sukupuolineutraalin avioliittolain kumoamisesta A 3

Vastalause Vastalause_KAA 2_2016_lakivaliokunta_Laukkanen ym_final.pdf B 3
Esityslistan liite KAA2_16_aanestys_mietinnossa.pdf C 3

Valiokunta käy valmistavan keskustelun yleiskeskustelun yhteydessä.

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Yleiskeskustelun aikana ed. Niikko ehdotti ed. Laukkasen kannattamana, että käsittelyn pohjaksi otetaan myöhemmin vastalauseesta ilmenevä ehdotus, jonka mukaan kansalaisaloitteeseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutettuna ja hyväksytään sairausvakuutuslain muuttamista koskeva uusi lakiehdotus.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisen käsittelyn aluksi äänestettiin käsittelyn pohjaa koskevasta ed. Niikon ehdotuksesta. Avoimen nimenhuudon mukaan suoritetussa äänestyksessä äänin 11 - 4 (2 tyhjää) mietintöluonnos hyväksyttiin käsittelyn pohjaksi, liite C 3.

Tämän jälkeen lisättiin kappaleen 7 alkuun seuraava virke: "Lakivaliokunta on pyytänyt aloitteen perustuslainmukaisuudesta ja suhteesta ihmisoikeussopimuksiin perustuslakivaliokunnalta lausunnon, koska asiasta ilmeni valiokunnan kuulemisissa epäselvyyttä."

Lisäksi muutettiin kappale 10 kuulumaan seuraavasti:

"Lakivaliokunta katsoo, että kansalaisaloitteessa on kyse samasta asiasta, jossa eduskunta on tehnyt päätöksen aivan vastikään. Kyseessä on siten eräänlainen vasta-aloite aiemmin käsitellylle sukupuolineutraalia avioliittoa koskevalle kansalaisaloitteelle. Vaikka kansalaisaloitteesta säädetään perustuslain tasolla suhteellisen väljästi, on perustuslakivaliokunta lausunnossaan katsonut (PeVL 1/2017 vp, s. 2—3), että vastikään eduskunnassa hyväksytyn lain muutosehdotuksen sisältävä kansalaisaloite ei hyvin sovi yhteen sen kansalaisaloitteen säätämisvaiheessa esitetyn tarkoituksen kanssa, että kansalaisaloitteella tuodaan uusia aiheita poliittiseen keskusteluun. Toisaalta perustuslakivaliokunnan mukaan lainsäätäjälle kuuluu harkintavaltaa muuttaa lainsäädäntöä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimalla tavalla. Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota myös siihen, että eduskunnan valiokunnat voivat esimerkiksi hallituksen esitysten käsittelystä poiketen itsenäisesti päättää siitä, ryhtyvätkö ne käsittelemään kansalaisaloitetta ja miten sitä käsitellään (ks. PeVP 103/2016 vp). Lakivaliokunta katsoo, että eduskunnan aiemmin hyväksymän avioliittolain muutoksen kumoaminen nyt käsillä olevan kansalaisaloitteen pohjalta johtaisi mitä ilmeisemmin uuteen kansalaisaloitteeseen, jossa avioliitto pyrittäisiin taas muuttamaan sukupuolineutraaliksi. Mahdollista siten olisi, että syntyisi eräänlainen samaa asiaa koskevien toisilleen vastakkaisten aloitteiden ja lakiehdotusten kierre. Edellä esitetyn vuoksi lakivaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että vastikään eduskunnassa hyväksytyn lain muutosehdotuksen sisältävä kansalaisaloite ei hyvin sovi yhteen edellä mainitun kansalaisaloitteen säätämisvaiheessa esitetyn tarkoituksen kanssa."

Ed. Laukkanen ehdotti ed. Huhtasaaren kannattamana, että mietintöön otetaan aikaisemmaksi uusi otsikko "Kansalaisaloite", jonka alle edellä mainittu kappale 10 siirretään. Ehdotuksesta äänestettiin mietintöluonnosta vastaan. Äänin 13 - 4 mietintöluonnos hyväksyttiin.

Tämän jälkeen muutettiin kappaleen 11 ensimmäinen virke kuulumaan seuraavasti: "Lakivaliokunnan mukaan eduskunnan aiempi päätös muuttaa avioliitto sukupuolineutraaliksi perustuu asian perusteelliseen ja asianmukaiseen valiokunta- ja täysistuntokäsittelyyn, jossa ovat tulleet laaja-alaisesti ja monipuolisesti esiin sekä asiaa kannattavien että vastustavien näkökohdat."

Ed. Laukkanen ehdotti ed. Niikon kannattamana, että mietintöön lisätään vihkimistä koskeva uusi kappale 16 seuraavasti: "Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että avioliittojen pätevyyteen liittyvä lainsäädäntö on Suomessa riittävää ja tunnustaa uskonnollisten yhdyskuntien autonomian. Lisäksi avioliittolain muutoslain (156/2015) perusteluissa todettiin, että lakimuutoksella ei puututa uskonnollisten yhdyskuntien oikeuteen määrätä siitä, keitä ne vihkivät avioliittoon. Kirkollisen avioliiton vihkimistä koskevat säädökset ja käytännöt ovat hajanaisesti avioliittolaissa, kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä. Koska on jo ilmennyt epätietoisuutta siitä, voiko pätevän kirkollisen vihkimisen toimittaa vastoin uskonnollisen yhdyskunnan itselleen määräämiä muotoja ja ehtoja, tulee asiaa koskevaa sääntelyä täsmentää kirkollisen autonomian säilyttämiseksi vihkimisessä." Ehdotuksesta äänestettiin mietintöluonnosta vastaan. Äänestyksessä mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 13 - 4.

Lopuksi ed. Laukkanen ehdotti ed. Niikon kannattamana, että mietintöön lisätään adoptiota koskeva uusi 17 kappale seuraavasti: "Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lainsäädännön on turvattava adoptioon luovuttavan tahon tahdon toteutuminen adoptoivasta perheestä ja henkilöstä." Ehdotuksesta äänestettiin mietintöluonnosta vastaan. Äänin 13 - 4 mietintöluonnos hyväksyttiin.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Edustajat Niikko, Laukkanen, Meri ja Huhtasaari varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että vastalause on jätettävä sihteerille viimeistään 15.2.2017 klo 12.00.

Mietintöön jätettiin vastalause: edustajat Niikko, Laukkanen, Meri ja Huhtasaari, liite B 3

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

5. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 16.2.2017 klo 10.00 Pikkuparlamentin auditoriossa

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Marja Tuokila